

Teza: prawo do obrony

Zgodnie z treścią art. 6 k.p.k. oskarżonemu (obwinionemu) przysługuje prawo do obrony zarówno w sensie formalnym, czyli prawo do korzystania z pomocy obrońcy, jak i w sensie materialnym, które polega na działalności obrończej samego oskarżonego. Może on realizować swoje prawo w toku całego procesu, we wszystkich jego fazach.

Sygn. akt **WO 17/17**

ORZECZENIE

z dnia 14 marca 2017 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Stefan Mazurkiewicz

Sędziowie: SWSD Juliusz Cybulski - sprawozdawca

SWSD Magdalena Szepczyńska

Protokolant: Kamila Kamińska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Wacława Góreckiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 marca 2017 r. sprawy radcy prawnego G. S.

obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust.1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i 47 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (obowiązującego przed dniem 1 lipca 2015 r.)

na skutek odwołania obwinionej od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Kielcach z dnia 13 września 2016 r. w sprawie o sygn. akt OSD 33/IX/2015

orzeka:

1. uchyla orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Kielcach z dnia 13 września 2016r. w sprawie o sygn. akt OSD 33/IX/2015 i przekazuje temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania;
2. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej kwocie 1.400 zł (słownie złotych: tysiąc i czterysta) pozostawia do rozstrzygnięcia Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Kielcach.

UZASADNIENIE

G. S. została obwiniona o to, że dopuściła się naruszenia dyspozycji art. 64 ust 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych w związku z art. 6 ust. 1, art. 28 ust. 11 oraz art. 47 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

W związku z powyższymi zarzutami Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Kielcach orzeczeniem z dnia 3 września 2013r., na podstawie art 65 ust. 1 pkt 3 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres jednego roku oraz na podstawie art. 65 ust.2b ustawy o radcach prawnych zakazał obwinionej G. S. wykonywania patronatu przez okres dwóch lat. Ponadto za nieudzielenie wyjaśnień na pisma Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych w Kielcach z dnia 2 sierpnia 2012r., 27 września 2012r., 22 listopada 2012r. i nie ustosunkowanie się do skargi pokrzywdzonej Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Kielcach wymierzył karę pieniężną w kwocie 6 000 zł. i w końcu, za niestawienie się na wezwanie Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Kielcach

w dniu 23 kwietnia 2013r. i nieusprawiedliwienie swojego niestawiennictwa Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Kielcach wymierzył karę pieniężną w kwocie 6 000 zł.

Na podstawie art. 85§1 k.k. i art.65¹ ust.2 pkt 3 ustawy o radcach prawnych obwinionej G. S. kary pieniężne łączy i jako karę łączną wymierzył karę pieniężną w kwocie 10 000 zł.

Na podstawie art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych, obciążył obwinioną G. S. kosztami postępowania dyscyplinarnego w zryczałtowanej wysokości, w kwocie 2 000 zł.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Kielcach po analizie całokształtu zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wyraził przekonanie, iż zarzuty skarżącego są w pełni zasadne, a obwiniona naruszyła, przepisy ustawy o radcach prawnych i Kodeksu Etyki Zawodowej uznając obwinioną winną i wymierzył obwinionej kary opisane wyżej.

Obwiniona, pismem z dnia 21.11.2016r. odwołała się od Orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 13.09.2016r. zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mogący mieć wpływ na jego treść, polegający na bezzasadnym przyjęciu w jego uzasadnieniu, iż „radca prawny G. S. z nienależytą starannością nierzetelnie i nieuczciwie wykonywała czynności zawodowe zlecone jej przez skarżącego na podstawie udzielonego jej pełnomocnictwa w toku postępowania egzekucyjnego, dokonując pobrania nienależnego jej wynagrodzenia w kwocie 2100,00zł. z tytułu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu sądowym.

2. rażąco surowość wymierzonej kary – kary w postaci zawieszenia prawa wykonywania zawodu radcy prawnego na okres jednego roku oraz zakaz wykonywania patronatu na okres dwóch lat, jako nieadekwatnej do naruszeń norm prawnych poprzez nienależyte wykonywanie zawodu radcy prawnego,

3. rażąco surowość wymierzonej kary pieniężnej – łącznej w wysokości 10 000 zł za nieudzielenie wyjaśnień na pisma Dziekana OIRP w Kielcach oraz niestawienie się na wezwanie Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Kielcach.

4. rażące naruszenie przepisów postępowania poprzez pozbawienie obwinionej prawa do obrony, tj. nieuwzględnienie wniosku o odroczenie terminu rozprawy.

Wskazując na powyższe obwiniona wносиła o:

5. zmianę zaskarżonego orzeczenia,

ewentualnie

6. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu.

7. zasądzenie od skarżącego na rzecz obwinionej kosztów postępowania.

W uzasadnieniu między innymi obwiniona podniosła, że zgodnie z art. 6 k.p.k. obwinionemu przysługuje prawo do obrony w tym do korzystania z pomocy obrońcy, o czym należy go pouczyć. Wezwanie na termin rozprawy nie zawierało wyżej wymienionego pouczenia. Obwiniona złożyła również wniosek o odroczenie terminu rozprawy wskazując przyczynę niestawiennictwa.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny, zważył co następuje:

Jak wynika z zebranego materiału w sprawie do obwinionej w dniu 29 maja 2013r. zostało wysłane postanowienie o przedstawieniu zarzutów, Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców prawnych w Kielcach, Danutę Leksińską- Kaletę, datowane na dzień 28 maja 2013r., oznaczone sygn. akt RZ.D. 83/VIII/2012. W pouczeniu

Rzecznik Dyscyplinarny wskazał, iż na podstawie art 313 §3 k.p.k. w związku z art. 74¹ Ustawy o radcach prawnych, przysługuje obwinionej prawo zaznajomienia się z materiałami postępowania dyscyplinarnego w terminie do dnia 25 czerwca 2013 roku, w tym też terminie przysługuje prawo żądania podania ustnie podstaw zarzutów, także sprecyzowanie uzasadnienia na piśmie i doręczenie go oraz ustanowienie obrońcy w terminie 14 dni.

Przedmiotowe postanowienie zostało wysłane przez Okręgową Izbę Radców prawnych w Kielcach na adres obwinionej w dniu 29 maja 2013r. W dniu 24 czerwca 2013r. pismo to w nienaruszonej kopercie powróciło do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Kielcach, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru L.dz.2623/2013 z adnotacjami „Radom, nie zastałam 04.06.13” oraz „Nie podjęto w terminie 19.06.13”. List ten znajduje się w aktach sprawy pod numerem karty 38. Jest to jedyne pismo w tym procesie, w którym pouczone obwinioną o jej prawach wynikających z art. 6 kodeksu postępowania karnego, w myśl którego „Oskarżonemu przysługuje prawo do obrony, w tym do korzystania z pomocy obrońcy, o czym należy go pouczyć.” Dlatego też za trafny należy przyjąć zarzut braku pouczenia, gdyż postanowienie o przedstawieniu zarzutów, w którym znajdowało się pouczenie nigdy nie zostało skutecznie doręczone obwinionej.

Wobec ustalenia, iż w sprawie wystąpiła bezwzględna przesłanka odwoławcza, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. w związku z art. 6 KPK, poprzez nieskuteczne pouczenie obwinionej o prawie do korzystania z obrońcy, a w konsekwencji pozbawienie obwinionej prawa do obrony, Wyższy Sąd Dyscyplinarny uchylił orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Kielcach w całości i przekazuje temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Podkreśla się, że zgodnie z treścią art. 6 k.p.k. oskarżonemu przysługuje prawo do obrony i to zarówno w sensie formalnym, czyli prawo do korzystania z pomocy obrońcy, jak i w sensie materialnym. Prawo do obrony materialnej należy rozumieć jako działalność obrończą samego oskarżonego, który może realizować swoje prawo w toku całego procesu, we wszystkich jego fazach, a zatem również przed sądem odwoławczym. Korzystanie z tych uprawnień jest zarazem wykonywaniem gwarantowanego oskarżonemu w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP, prawa do obrony we wszystkich stadiach postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2005 r., sygn. III KK 35/05, LEX nr 164348). Sąd Najwyższy podkreśla, w szeregu publikowanych lub łatwo dostępnych orzeczeniach, że brak skutecznego pouczenia o możliwości obrony, mogło mieć wpływ na treść orzeczenia. Nie można bowiem wykluczyć, że obecność obrońcy obwinionego w toku postępowania spowodowałyby, że sąd odwoławczy wydałby inne orzeczenie.

Na marginesie, Wyższy Sąd Dyscyplinarny zwraca uwagę na okoliczność, że wskazana kwalifikacja czynu w pkt II sentencji orzeczenia - art.85§1 k.k. jest nieprawidłowa, gdyż winna być brana pod uwagę podstawa prawna kwalifikacji opartej wyłącznie na treści art. 65¹ ust.2 pkt 3 ustawy o radcach prawnych. Ale jak wskazano powyżej z powodu uchylenia orzeczenia w całości, okoliczność ta nie ma znaczenia w sprawie.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej kwocie 1.400 zł. (słownie złotych: tysiąc czterysta) pozostawia się do rozstrzygnięcia Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu w Kielcach.